Hallituksen esitys Eduskunnalle laeiksi kuntien valtionosuuslain, sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtionosuudesta annetun lain, opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain sekä vapaasta sivistystyöstä annetun lain muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan muutettaviksi kuntien valtionosuuslakia, sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtionosuudesta annettua lakia, opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annettua lakia sekä vapaasta sivistystyöstä annettua lakia.

Tarkoituksena on jaksottaa valtion ja kuntien välisen kustannustenjaon nelivuotistarkistus kolmelle vuodelle siten, että valtion vuoden 2001 talousarvioon sisällytetään kustannustenjaon tarkistuksesta puolet ja vuosien 2002 ja 2003 kumpaankin talousarvioon neljännes vuoden 2001 tasossa lasketusta kustannustenjaon kokonaistarkistuksesta. Ehdotus toteutettaisiin täydentämällä kuntien valtionosuuslakia jaksottamista koskevilla, määrävuosina sovellettavilla säännöksillä.

Sosiaali- ja terveydenhuollon valtionosuusjärjestelmässä kustannustenjaon tarkistus jaksotettaisiin vastaavalla tavalla lisäämällä sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtionosuudesta annettuun lakiin edellä mainitun kaltaiset säännökset.

Opetus- ja kulttuuritoimen alalla ehdotetaan muutettaviksi opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annettua lakia sekä vapaasta sivistystyöstä annettua lakia. Opetus- ja kulttuuritoimen valtionrahoituksen perusteena käytettäviin yksikköhintoihin 1990-luvulla valtiontalouden säästötoimenpiteiden vuoksi säädetyt alennukset purettaisiin asteittain vuosina 2001—2003. Yksikköhintoihin tehtäisiin viiden prosentin keskimääräinen tasokorotus vuonna 2001 ja kolmen prosentin keskimääräinen tasokorotus vuonna 2002. Vuoden 2003 yksikköhinnat lasketaan toteutuneiden keskimääräisten kustannusten perusteella koulutusmuodoittain. Järjestely koskisi perusopetuksen, lukion, ammatillisen koulutuksen ja ammattikorkeakoulujen oppilasta ja opiskelijaa kohden laskettavia yksikköhintoja, valtakunnallisten liikuntakeskusten opiskelijavuorokautta kohden laskettavia yksikköhintoja, kirjaston asukaskohtaisia yksikköhintoja sekä kansalaisopistojen ja taiteen perusopetuksen opetustuntia kohden laskettavia yksikköhintoja. Kansanopistoissa ja opintokeskuksissa vapaana sivistystyönä järjestettävään koulutukseen sovellettavat yksikköhinnat tarkistettaisiin todellisten yksikkökustannusten mukaisiksi jo vuonna 2001.

Opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annettua lakia ehdotetaan lisäksi muutettavaksi siten, että kunnan rahoitusosuudessa opetustoimen ja kirjaston käyttökustannuksiin otettaisiin vuodesta 2001 huomioon myös oppisopimuskoulutuksena järjestetyn ammatillisen peruskoulutuksen rahoituksen perusteet. Museoiden valtionosuuden perusteena käytettävää yksikköhintaa henkilötyövuotta kohden ehdotetaan korotettavaksi.

Lisäksi tavoitteena on varmistaa, että kuntien valtionosuuslain täytäntöönpanosta eräille kunnille johtuvat erityiset taloudelliset vaikeudet voidaan ottaa huomioon harkinnanvaraista rahoitusavustusta vuodelle 2001 myönnettäessä.

Kuntien valtionosuuslakia, sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtionosuudesta annettua lakia, opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annettua lakia sekä vapaasta sivistystyöstä annettua lakia ehdotetaan täydennettäviksi myös säännöksillä kunnille myönnettävien valtionosuuksien laskemisesta sellaisissa kuntajaon muutoksis-

sa, joissa kunta jaetaan osaksi muita kuntia. Säännökset ovat tarpeen, koska valtionosuuksien laskemiseksi tarvittavat lainmukaiset tiedot kunnan osilta eivät ole käytettävissä valtionosuuspäätöstä tehtäessä.

Esitys liittyy valtion vuoden 2001 talousarvioesitykseen ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä. Ehdotetut lait ovat tarkoitetut tulemaan voimaan vuoden 2001 alusta.

SISÄLLYSLUETTELO

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ 1

SISÄLLYSLUETTELO 3

PERUSTELUT 4
1. Nykytila 4
1.1. Yleistä 4
1.2. Sosiaali- ja terveydenhuollon valtionosuus 4
1.3. Valtionrahoituksen vähennykset opetustoimessa ja kirjastossa 5
1.4. Opetustoimen yksikköhintojen laskennassa huomioon otettavat kustannukset 6
1.5. Kunnan rahoitusosuus oppisopimuskoulutuksena järjestettävässä ammatillisessa peruskoulutuksessa 7
1.6. Museoiden yksikköhinta 7
1.7. Harkinnanvaraisen avustuksen perusteet ja valtionosuuden vahvistaminen kuntajakotapauksissa 7
1.8. Nykytilan arviointia 7
2. Esityksen tavoitteet 8
3. Ehdotetut muutokset 8
3.1. Kuntien valtionosuuslakia koskevat muutokset 8
3.2. Sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtionosuudesta annetun lain muutos… 8
3.3. Opetus- ja kulttuuritointa koskevat muutokset 9
4. Esityksen vaikutukset 13
5. Asian valmistelu 14
6. Muita esitykseen vaikuttavia seikkoja 14
7. Voimaantulo 15

LAKIEHDOTUKSET 16
kuntien valtionosuuslain muuttamisesta 16
sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtionosuudesta annetun lain muuttamisesta 17
opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain muuttamisesta 18
vapaasta sivistystyöstä annetun lain muuttamisesta 20

LIITE 22

RINNAKKAISTEKSTIT 22
kuntien valtionosuuslain muuttamisesta 22
sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtionosuudesta annetun lain muuttamisesta 24
opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain muuttamisesta 25
vapaasta sivistystyöstä annetun lain muuttamisesta 30

PERUSTELUT

1. Nykytila

1.1. Yleistä

Kuntien valtionosuusjärjestelmä uudistettiin vuoden 1997 alusta. Tällöin tulivat voimaan kuntien valtionosuuslaki (1147/1996), sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtionosuudesta annetussa laissa (733/1992), opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetussa laissa (705/1992) sekä vapaata sivistystyötä koskeneessa lainsäädännössä toteutetut valtionosuusjärjestelmän muutokset. Näissä laeissa säädettiin valtionosuusjärjestelmän periaatteesta, jonka mukaan valtion ja kuntien välisen kustannustenjaon ei pidemmällä aikavälillä tulisi lain voimaantuloajankohdasta muuttua.

Valtion ja kuntien välistä kustannustenjakoa seurataan vertaamalla lain voimaantulovuoden valtionosuuksia ja niiden perusteena olevia laskennallisia kustannuksia, poisluettuna vuoden 1998 vähennys, sekä niiden piiriin kuuluvien käyttömenojen muutosta lähtökohtavuonna ja tarkistamisvuonna yhdenmukaisin perustein. Tarkistuksen piiriin kuuluvat tehtäväkohtaiset valtionosuudet kokonaisuutena siitä riippumatta, että opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuus voidaan maksaa muullekin toiminnan ylläpitäjälle kuin kunnalle. Tarkistus ei koske yleistä valtionosuutta eikä periaatetta sovelleta perustamishankkeista eikä muusta kulttuuritoimesta kuin kirjastotoimesta aiheutuviin kustannuksiin eikä laskennallisiin korkoihin, lainanhoitokustannuksiin tai poistoihin.

Valtion ja kuntien välisen kustannustenjaon tarkistamisesta säädetään kuntien valtionosuuslain 6 §:ssä, jonka mukaan tehtäväkohtaisten valtionosuuksien tai niiden määräytymisen perusteena olevia keskimääräisiä markkamääriä tai laskennallisia kustannuksia tarkistetaan selvitysten edellyttämällä tavalla joka neljäs vuosi (*tarkistusvuosi*) siten kuin sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtionosuudesta annetussa laissa sekä opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetussa laissa säädetään. Valtionosuuksien vahvistamisperusteista säädetään kuntien valtionosuuslain 3 §:ssä, jonka neljännessä kohdassa edellytetään, että tarkistusvuonna todettu kustannustenjaon siirtymä sisällytetään seuraavan vuoden valtionosuuksiin.

Opetusministeriön hallinnonalalla valtion ja kuntien välisen kustannustenjaon tarkistuksen piiriin kuuluvat nykyään opetustoimi lukuun ottamatta oppisopimuskoulutusta ja elinkeinoelämän ylläpitämiä ammatillisia erikoisoppilaitoksia sekä kirjastot. Opetustoimessa ja kirjastossa valtionosuuden perusteena käytettävät yksikköhinnat lasketaan joka toinen vuosi toteutuneiden keskimääräisten kustannusten perusteella. Näin ollen yksikköhintojen laskentamekanismi pysyttää kustannustenjaon ilman eri toimenpiteitä ennallaan. Kustannustenjaon tarkastusmekanismi on sovitettu yhteen kuntien valtionosuuslain 6 §:ssä säädetyn tarkistusmenettelyn kanssa siten, että yksikköhinnat lasketaan mainitun säännöksen mukaisena tarkistusvuotena toteutuneiden kustannusten perusteella. Joka neljäs vuosi toteutettava kustannustenjaon kokonaistarkastelu pitää siten sisällään myös opetustoimen ja kirjaston kustannukset.

1.2. Sosiaali- ja terveydenhuollon valtionosuus

Sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtionosuudesta annetun lain 18 §:ssä säädetään tarkemmin sosiaali- ja terveydenhuollon valtionosuuksissa suoritettavasta kustannustenjaon säilyttämisestä ja tarkistamisesta. Pykälän 1 momentin mukaan kunnallisen sosiaali- ja terveydenhuollon kustannukset jakautuvat kuntien ja valtion kesken siten, että kuntien osuus tämän lain mukaan määräytyvistä kustannuksista on 75,8 prosenttia ja valtion osuus 24,2 prosenttia. Pykälän 3 momentin mukaan kustannustenjako selvitetään yleistä valtionosuusjärjestelmää vastaavasti joka neljäs vuosi. Jos toteutunut kustannustenjako koko maan tasolla laskettuna tarkistusvuotta edeltävänä vuonna poikkeaa 1 momentin mukaisesta tilanteesta, on valtionosuuksien määriä tarkistettava siten, että kustannustenjako palautuu 1 momentin

mukaiselle tasolle tarkistusvuotta seuraavan vuoden alusta. Jos tarkistusvuotta edeltävän vuoden tiedot eivät tällöin ole käytettävissä, käytetään tätä edeltävän vuoden tietoja. Kustannustenjaon selvityksen yhteydessä voidaan muuttaa valtionosuuden määräytymisperusteiden keskinäistä painotusta vastaamaan palvelujen tarpeessa tapahtuneita muutoksia.

Sosiaali- ja terveydenhuollon käyttökustannusten valtionosuus on kunnalle määriteltyjen laskennallisten kustannusten ja omarahoitusosuuden erotus. Laskennalliset kustannukset määritellään erikseen sosiaalihuollon ja terveydenhuollon määräytymistekijöiden sekä kunnan syrjäisyyden perusteella. Eräiden määräytymistekijöiden yhteydessä sovelletaan kuntakohtaisia kertoimia. Näitä kertoimia ovat sosiaalihuollossa työttömyysastekerroin ja työssäkäyntikerroin sekä terveydenhuollossa sairastavuuskerroin. Myös kunnan työttömien lukumäärä otetaan huomioon sosiaalihuollon kustannuksia laskettaessa. Erikseen määrättyjen kuntien osalta sosiaalihuollon ja terveydenhuollon yhteen lasketut kustannukset kerrotaan vielä syrjäisyyskertoimella.

1.3. Valtionrahoituksen vähennykset opetustoimessa ja kirjastossa

Vuosina 1993—1995 tehtiin osana julkisten menojen säästötoimenpiteitä leikkauksia opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuuden perusteena käytettäviin yksikköhintoihin. Nämä lainsäädäntöön otettuihin erityissäännöksiin perustuvat prosenttimääräiset leikkaukset kohdistuivat opetus- ja kulttuuritoimen laitosten ylläpitäjille maksettaviin valtionosuuksiin ja ne alensivat vastaavasti kotikuntien maksuosuuksia laitosten ylläpitäjille. Yksikköhintojen alennukset koskivat perusopetusta, lukiota, ammatillista koulutusta, kirjastoja, kansalaisopistoja, musiikkioppilaitoksia, kansanopistoja, liikunnan koulutuskeskuksia ja opintokeskuksia.

Yksikköhintoihin tehdyillä leikkauksilla pyrittiin saamaan aikaan toiminnallisia säästöjä opetus- ja kulttuuritoimessa. Yksikköhintojen leikkaukset johtivatkin menojen alentumiseen ylläpitäjätasolla. Esimerkiksi perusopetuksen oppilaskohtaiset kiinteähintaiset menot alenivat vuodesta 1990 vuoteen 1996 noin kahdeksalla prosentilla. Lukiossa menojen aleneminen oli tuolloin peräti 16 prosenttia. Yleisen taloudellisen tilanteen paranemisen myötä opetus- ja kulttuuritoimen kustannukset ovat kuitenkin jälleen nousseet 1990-luvun lopulla. Etenkin suurten kaupunkien perusopetuskustannukset ovat kasvaneet.

Vuosina 1996—1998 uudet julkisten menojen säästöt kohdistettiin myös opetustoimessa pelkästään kuntiin ja kuntatalouteen yleensä. Yksikköhintoja ei enää alennettu lisää, vaan uudet säästöt toteutettiin asukaskohtaisesti. Aikaisemmin toteutetut yksikköhintojen leikkaukset jäivät edelleenkin voimaan. Vuonna 1996 kunnalle lasketusta valtionosuudesta vähennettiin eräistä kuntien valtionosuuksien järjestelyistä vuonna 1996 annetun lain (1443/1995) nojalla 262 markkaa kunnan asukasta kohden. Vuosina 1997 ja 1998 uudet asukaskohtaiset säästöt toteutettiin nostamalla pysyvästi opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain mukaista kunnan rahoitusosuutta opetustoimen ja kirjaston käyttökustannuksiin. Vuonna 1998 mainittu rahoitusosuuden korotus oli 613 markkaa kunnan asukasta kohden. Tätä markkamäärää tarkistetaan vuosittain kustannustason muutoksen mukaisesti ja se on 648 markkaa vuonna 2000.

Perusopetuksen, lukion, ammatillisen koulutuksen, ammattikorkeakoulujen, kirjastojen, kansalaisopistojen ja opetustuntimäärän perusteella rahoitettavan taiteen perusopetuksen yksikköhintoihin tehdyt leikkaukset on vuodesta 1999 lukien pidetty voimassa opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain (635/1998) 65 §:n 1 momentissa säädetyn yksikköhintojen kattosäännön perusteella. Vastaavanlainen vuosien 1997 ja 1998 yksikköhintojen laskentaa koskeva kattosäännös sisältyi myös ennen vuotta 1999 voimassa olleeseen opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annettuun lakiin. Mainittu 65 §:n 1 momentti koskee yksikköhintojen laskemista vuodelle 1999 vuoden 1997 toteutuneiden kustannusten perusteella. Koska mainittujen toimintojen rahoitusta koskevat yksikköhinnat lasketaan rahoituslain mukaan toteutuneiden keskimääräisten kustannusten perusteella vain joka toinen vuosi, määritte-

lee rahoituslain 65 §:n 1 momentti myös vuoden 2000 yksikköhintojen tason. Ilman lainsäädäntötoimenpiteitä yksikköhintoihin tehdyt alennukset sen sijaan purkautuisivat vuonna 2001 ja yksikköhinnat tulisi mainittuna vuonna laskea kullekin koulutusmuodolle asianomaisen koulutusmuodon vuoden 1999 toteutuneiden kustannusten perusteella.

Opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain 65 §:n 1 momentin mukaan vuoden 1999 yksikköhinnat laskettiin vuoden 1997 kustannusten perusteella siten, että vuodelle 1999 määrättyjen yksikköhintojen ja vuoden 1998 valtionosuuksia laskettaessa sovellettujen vuoden 1997 oppilas- opiskelija- opetustunti- ja asukasmäärien mukaisesti lasketut valtionosuuden perusteet eivät ylittäneet kustannustason muutoksilla korjattuja vuonna 1998 sovellettuja valtionosuuden laskennallisia perusteita. Mainitun pykälän mukaan edellä mainittuihin toimintoihin määrättyjen yksikköhintojen keskinäiset suhteet vastasivat vuonna 1999 näiden toimintojen kustannustoteutumaa vuonna 1997. Julkisen talouden säästöpäätösten mukaisesti lopullisia yksikköhintoja alennettiin kuitenkin tasasuuruisesti sen mukaan kuin todellisten kustannusten mukaiset valtionosuuden laskennalliset perusteet vuodelle 1999 olisivat ylittäneet vuonna 1998 sovelletut kustannustason muutoksella korjatut valtionosuuden perusteet.

Kansanopistoissa, liikunnan koulutuskeskuksissa ja opintokeskuksissa yksikköhintoihin tehtyjä alennuksia ei pidetty voimassa edellä kuvatulla opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain 65 §:n 1 momentissa säädetyllä tavalla, vaan yksikköhinnat jäädytettiin aikaisempien vuosien tasoon säätämällä yksikköhinnoiksi edellisen vuoden yksikköhinnat tarkistettuna varainhoitovuoden kustannustasoon. Nykyisin mainittujen oppilaitosten vapaan sivistystyön toiminnan yksikköhinnat perustuvat vapaasta sivistystyöstä annetun lain (632/1998) 30 §:ään, jonka mukaan kansanopistojen, liikunnan koulutuskeskusten ja opintokeskusten yksikköhinnoiksi vuodelle 1999 tuli määrätä vuodelle 1998 määrätyt yksikköhinnat arvioidulla kustannustason muutoksella tarkistettuna. Vuoden 2000 yksikköhinnat puolestaan määräytyivät vastaavasti vuoden 1999 yksikköhintojen perusteella. Voimassa olevien säännösten mukaan myös mainittujen oppilaitosten yksikköhinnat vuodelle 2001 tulisi määrätä oppilaitosmuodoittain vuonna 1999 toteutuneiden keskimääräisten kustannusten perusteella.

Edellä todettujen toimenpiteiden johdosta valtionrahoituksen perusteena käytetyt yksikköhinnat olivat koulutuksen järjestäjien ilmoittamien vuoden 1999 kustannustietojen perusteella perusopetuksessa 12 prosenttia, lukiossa 9 prosenttia, ammatillisessa koulutuksessa 14 prosenttia ja ammattikorkeakouluissa 14 prosenttia alemmat kuin mainitun vuoden toteutuneet yksikkökustannukset. Keskimääräinen yksikköhintojen alimitoitus edellä mainituissa toiminnoissa oli 12 prosenttia. Yksikköhintojen alimitoitus suhteessa toteutuneisiin kustannuksiin oli koulutuksen järjestäjien ilmoittamien vuoden 1999 kustannustietojen mukaan kansalaisopistoissa 11 prosenttia, opetustuntimäärän perusteella rahoitettavassa taiteen perusopetuksessa 12 prosenttia ja kirjastossa 7 prosenttia.

Kansanopistojen ja opintokeskusten järjestämässä vapaan sivistystyön koulutuksessa yksikköhinnat olivat puolestaan vuoden 1999 kustannustietojen mukaan kansanopistoissa 12 prosenttia ja opintokeskuksissa 15 prosenttia korkeammat kuin toteutuneet yksikkökustannukset. Liikunnan koulutuskeskusten järjestämässä vapaan sivistystyön koulutuksessa yksikköhinnat olivat puolestaan 12 prosenttia alemmat kuin vuoden 1999 toteutuneet yksikkökustannukset.

1.4. Opetustoimen yksikköhintojen laskennassa huomioon otettavat kustannukset

Opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain 65 §:n 2 momentin mukaan laskettaessa perusopetuksen, lukion ja ammatillisen koulutuksen yksikköhintoja vuodelle 1999 vuoden 1997 kokonaiskustannuksiin ja mainitun vuoden oppilas- ja opiskelijamääriin ei luettu yliopistojen harjoittelukouluissa, koulukodeissa, kansanopistoissa ja kansalaisopistoissa järjestetystä perusopetuksesta, lukiokoulutuksesta ja ammatillisesta peruskoulutuksesta aiheutuneita kustannuksia eikä

mainittuun koulutukseen osallistuneita oppilaita ja opiskelijoita. Säännöksellä vältettiin tilanne, että mainittujen oppilaitosten olisi pitänyt taannehtivasti erotella mainitusta koulutuksesta vuonna 1997 aiheutuneet kustannukset oppilaitosten muista kustannuksista. Tämä olisi aiheuttanut oppilaitoksissa kohtuutonta lisätyötä eikä kustannustietojen luotettavuutta olisi voitu varmistaa.

Säännökset sen sijaan edellyttävät, että vuoden 2001 yksikköhintojen laskennasta lukien myös mainittujen oppilaitosten kustannukset sekä oppilaat ja opiskelijat otetaan huomioon koulutusmuotokohtaisia yksikköhintoja laskettaessa. Tämä edellyttää, että oppilaitokset myös erottelevat kustannustiedot koulutusmuodoittain vuodesta 1999 lukien.

1.5. Kunnan rahoitusosuus oppisopimuskoulutuksena järjestettävässä ammatillisessa peruskoulutuksessa

Opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain 12 §:n mukaan koulutuksen järjestäjälle myönnetään rahoitusta oppisopimuskoulutuksena järjestettävän ammatillisen peruskoulutuksen ja lisäkoulutuksen käyttökustannuksiin opiskelijamäärän ja opiskelijaa kohden määrätyn yksikköhinnan mukaisesti. Ammatilliselle peruskoulutukselle ja lisäkoulutukselle lasketaan omat yksikköhintansa. Mainittua koulutusta oteta huomioon kunnan asukasta kohden laskettavassa rahoitusosuudessa opetustoimen ja kirjaston käyttökustannuksiin eikä siten myöskään valtion ja kuntien välisessä kustannusten jaossa. Oppisopimuskoulutuksena järjestettävän ammatillisen peruskoulutuksen rahoitus poikkeaa tältä osin muulla tavalla järjestetyn ammatillisen peruskoulutuksen rahoituksesta. Opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain 8 §:n 3 kohdan mukaan kunnan valtionosuuden perusteessa ja 9 §:n 2 momentin mukaisesti myös kunnan rahoitusosuudessa otetaan nykyään huomioon vain muuna kuin oppisopimuskoulutuksena järjestetty ammatillinen peruskoulutus opiskelijoiden määrän ja kunnalle ammatillista peruskoulutusta varten opiskelijaa kohden määrätyn yksikköhinnan mukaisena.

1.6. Museoiden yksikköhinta

Opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain 28 §:n mukaan opetusministeriö vahvistaa vuosittain museoiden valtionosuuden perusteena käytettäväksi yksikköhinnaksi laskennallista henkilötyövuotta kohden edelliselle vuodelle vahvistetun yksikköhinnan. Yksikköhintaa vahvistettaessa otetaan kuitenkin huomioon arvioitu kustannustason ja valtion toimenpiteistä aiheutuvat toiminnan muutokset. Opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain 68 §:n mukaan museoiden yksikköhinnaksi vuonna 1999 vahvistettiin museoille vuodeksi 1998 vahvistettu yksikköhinta tarkistettuna vuoden 1999 arvioituun kustannustasoon. Museoiden yksikköhinnan laskennan pohjana on siten nykyään vuoden 1998 yksikköhinta. Yksikköhinta on 194 634 markkaa laskennallista henkilötyövuotta kohden vuonna 2000.

1.7. Harkinnanvaraisen avustuksen perusteet ja valtionosuuden vahvistaminen kuntajakotapauksissa

Kuntien harkinnanvaraisesta rahoitusavustusta voidaan valtionosuuslain 13 §:n mukaan myöntää kunnalle, joka ensisijaisesti poikkeuksellisten tai tilapäisten taloudellisten vaikeuksien vuoksi on lisätyn taloudellisen tuen tarpeessa.

Valtionosuuksien määräytymisperusteita koskevista laskentaperusteista tapauksissa, joissa kunta jaetaan osiksi muita kuntia, ei ole erikseen säädetty.

1.8. Nykytilan arviointia

Voimassa olevan kuntien valtionosuuslain mukaan valtion ja kuntien välisessä kustannustenjaossa todettu muutos korjataan seuraavan vuoden valtionosuuksissa yhtenä eränä. Ensimmäisessä nelivuotistarkistuksessa todettu kustannustenjaon muutos edellyttäisi 2 502 miljoonan markan lisäystä vuoden 2001 valtionosuuksiin.

Kuntien talous on koko maan tasolla parantunut vuodesta 1998. Tämä on johtunut verotulojen, erityisesti yhteisöveron ennakoitua suuremmasta kasvusta. Kuntien rahoitustasapainon arvioidaan paranevan edelleen myös

vuonna 2001. Kuntien talouden positiivinen kokonaiskehitys mahdollistaa valtion ja kuntien välisen kustannusten jaon tarkistuksen jaksottamisen kolmelle vuodelle. Periaatepäätös jaksottamisesta sisältyi hallituksen vuoden 2001 talousarvion kehyspäätöstä koskevaan esitykseen Eduskunnalle.

Harkinnanvaraista rahoitusavustusta on perinteisesti käytetty keinona vähentää talouden sopeutumisongelmia valtionosuus- tai veroperustemuutoksista johtuviin tulojen vähennyksiin. Nyt esitettävää harkinnanvaraisen rahoitusavustuksen perusteiden laajennusta vastaava säännös on ollut voimassa vuosina 1997—1999.

Kuntajakolaissa (1196/1997) tarkoitettu kuntajaon eheytysmenettely on käynnistynyt uuden kuntajakolain tultua voimaan vuoden 1998 alusta. Lain tullessa voimaan ei varauduttu tilanteisiin, joissa kunta jaettaisiin osaksi useita muita kuntia. Mainituissa tapauksissa syntyy tilanne, jossa valtionosuuksien laskemiseksi tarvittavat tiedot eivät ole käytettävissä sinä ajankohtana, jolloin valtionosuuksien myöntämistä koskevat päätökset olisi tehtävä. Koska menettelyssä ei voida soveltaa normaalimenettelyä tulee lainsäädäntöä täydentää.

2. Esityksen tavoitteet

Esityksen tavoitteena on lisätä kuntien talouden vakautta jaksottamalla laissa tarkoitettu kustannustenjaon tarkistus kolmelle vuodelle.

Harkinnanvaraisen avustuksen myöntämisperusteiden täydentämisellä on tarkoitus turvata se, että yksittäiset kunnat eivät joudu taloudellisiin vaikeuksiin valtionosuusuudistuksen siirtymäkauden päättyessä.

Kuntajaon muutoksessa sovellettavien valtionosuuksien laskentaperusteita koskevilla säännöksillä on tarkoitus varmistaa se, että lakkautettavan kunnan valtionosuudet jakautuvat mahdollisimman oikeudenmukaisesti niiden kuntien kesken, joihin lakkautettavan kunnan osat liitetään.

Esityksen tavoitteena on myös yhtenäistää kunnan rahoitusosuusmenettely ammatillisen peruskoulutuksen eri järjestämistavoissa.

3. Ehdotetut muutokset

3.1. Kuntien valtionosuuslakia koskevat muutokset

Edellä esitetyillä perusteilla kuntien valtionosuuslakiin ehdotetaan lisättäväksi uusi 32 §, jossa säädetään vuoden 2000 kustannustenjaon tarkistus toteutettavaksi siten, että vuoden 2001 valtionosuuksiin sisällytetään puolet ja vuosien 2002 ja 2003 valtionosuuksiin vastaavasti neljännes kustannustenjaon tarkistuksen määrästä siten kun sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtionosuudesta annetussa laissa, opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetussa laissa sekä vapaasta sivistystyöstä annetussa laissa säädetään.

Kustannustenjaon tarkistuksen kokonaismäärä, 2502 miljoonaa markkaa vuoden 2000 tasossa, tulee siten kompensoitua kolmen vuoden aikana. Opetus- ja kulttuuritoimen osalta jaksotus poikkeaa vähäisessä määrin pääsäännöistä.

Harkinnanvaraisen rahoitusavustusten myöntämisen lisäperusteeksi esitetään, että kuntien valtionosuuslain täytäntöönpanosta kunnille johtuvat erityiset taloudelliset vaikeudet otetaan huomioon rahoitusavustusta vuodelle 2001 myönnettäessä.

Kuntien valtionosuuslakia esitetään täydennettäväksi säännöksellä, jonka perusteella valtionosuudet lakkautettavan kunnan osalta voidaan jakaa kunnille, joiden osaksi lakkautettava kunta liitetään.

3.2. Sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtionosuudesta annetun lain muutos

Sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtionosuudesta annettuun lakiin ehdotetaan lisättäväksi uusi 16 b §, jossa säädettäisiin eräiden sosiaali- ja terveydenhuollon käyttökustannusten valtionosuuden laskennassa käytettävien kertoimien ja kunnan työttömien lukumäärän perusteella laskettavan valtionosuuden määräytymisestä niissä tilanteissa, joissa kunta yhdistetään useampiin muihin kuntiin. Kertoimet perustuisivat kuntajaon muutoksen voimaantulovuonna vielä vanhaan kuntajakoon ja sen mukaisiin tietoi-

hin. Kuntajaon muutoksen voimaantulovuoden jälkeisinä vuosina valtionosuus laskettaisiin käyttämällä kertoimia laskettaessa vastaanottavien kuntien tietoja sellaisenaan. Siirtymäaikana käytettävät tilastotiedot saadaan vanhan kuntajaon mukaisina. Tällöin lakkaavaa kuntaa koskevat tilastotiedot eivät siirtymäaikana vaikuttaisi niihin kertoimiin, joiden perusteella vastaanottavien kuntien valtionosuudet määräytyvät.

Menettely olisi laskennallisesti yksinkertainen. Eri kertoimien laskennassa käytettäviä tilastotietoja ei voida jakaa lakkaavan kunnan eri alueille sellaisella tavalla, joka vastaisi todellisuutta. Sairastavuuskertoimen osalta käytettävä lähdeaineisto on suuri ja laskennassa sovelletaan lisäksi kolmen vuoden ajanjakson työkyvyttömyystietoja, jolloin tilastotiedot eivät siirtymäaikana voi kuitenkaan perustua samaan väestöpohjaan. Näin ollen lakkaavan kunnan tilastotietojen käyttöön liittyisi voimaantulovuoden jälkeen epävarmuustekijöitä.

Edellä tarkoitettua menettelyä sovellettaisiin työttömyysastekertoimeen, sairastavuuskertoimeen ja työssäkäyntikertoimeen. Sen sijaan lain 16 §:ssä säädetyn syrjäisyyskertoimen osalta ei voitaisi noudattaa vastaavaa menettelyä. Jos lakkaavalle, uudelle tai laajentuvalle kunnalle olisi määrätty syrjäisyyskerroin, jouduttaisiin kuntajaon muutoksen mahdollinen vaikutus ottamaan huomioon tarkistamalla valtioneuvoston erikseen tekemää päätöstä kuntien syrjäisyyskertoimista.

Edellä mainittujen kertoimien ohella vaikuttaa kunnan sosiaalihuollon valtionosuuteen työttömien lukumäärä, joka kerrotaan työtöntä kohden erikseen määritellyllä laskennallisella kustannuksella. Lakkaavan kunnan työttömien lukumäärä tulisi erikseen ottaa huomioon lisäämällä uusien tai laajentuvien kuntien valtionosuutta. Koska lakkaavan kunnan työttömien lukumäärää ei voida tilastotietojen perusteella tarkasti jakaa kuntajaon muutoksen voimaantulovuotta seuraavana vuonna uusille tai laajentuville kunnille, ehdotetaan työttömien lukumäärän perusteella laskettavat laskennalliset kustannukset jaettavaksi samassa prosentuaalisessa suhteessa kuin missä lakkaavan kunnan asukasmäärä siirtyy uusiin tai laajentuviin kuntiin. Tällöin myös kuntien valtionosuudet kasvaisivat vastaavassa suhteessa.

Sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtionosuudesta annetun lain 32 §:ssä on säännökset, jotka koskevat kuntien valtionosuuslain eräiden säännösten soveltamista myös sosiaali- ja terveydenhuollon valtionosuuksia koskevaan menettelyyn ja päätöksentekoon. Pykälää ehdotetaan selvyyden vuoksi täydennettäväksi siten, että siinä mainittaisiin myös kuntien valtionosuuslakiin lisättäväksi ehdotettu 22 a §, joka koskisi valtionosuuksien määräytymistä muutettaessa kuntajakoa edellä mainituissa erityistilanteissa. Viimeksi mainitussa pykälässä säädettyä yleisperiaatetta noudatettaisiin laskettaessa sosiaali- ja terveydenhuollon asukaskohtaisia laskennallisia kustannuksia.

Sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtionosuudesta annettuun lakiin ehdotetaan myös muita valtionosuuslakeja vastaavalla tavalla lisättäväksi uusi 45 b §, jossa säädettäisiin kustannustenjaon toteuttamisesta vuosien 2001—2003 valtionosuuksia laskettaessa. Sosiaali- ja terveydenhuollon tehtäväkohtaisten kustannusten tarkastelun perusteella ei ole olemassa erityisiä tarpeita muuttaa nykyisiä laskennallisten kustannusten painoarvoja. Näin ollen kustannustenjakotarkistuksen mukaiset markkamäärät ehdotetaan kohdennettavaksi sekä sosiaali- että terveydenhuoltoon nykyisten laskennallisten kustannusten mukaisessa suhteessa.

3.3. Opetus- ja kulttuuritointa koskevat muutokset

Yleistä

Esityksessä ehdotetaan opetus- ja kulttuuritoimen yksikköhintojen alimitoituksen korjaamiseksi ja yliopistojen harjoittelukoulujen kustannusten jättämiseksi vuoden 2001 yksikköhintojen laskennan ulkopuolelle muutettavaksi opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain 65 §. Tähän liittyen ehdotetaan muutettavaksi myös vapaasta sivistystyöstä annetun lain 30 §. Opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain 8, 9, 45 ja 46 §:ää ehdotetaan muutettavaksi ja 12 § ehdotetaan kumottavaksi oppisopimuskoulutuksena järjestettävään ammatilliseen peruskoulutukseen

peruskoulutukseen ulotettavan kunnan rahoitusosuuden vuoksi sekä 68 §:ää muutettavaksi museoiden valtionosuuden perusteena käytettävän yksikköhinnan korottamiseksi. Lisäksi vapaasta sivistystyöstä annetun lain 11 ja 12 §:ää ehdotetaan selkeytettäväksi yksikköhintojen laskennassa huomioon otettavien kustannustason sekä toiminnan laajuuden ja laadun muutosten osalta.

Opetustoimen ja kirjaston yksikköhintojen alimitoituksen korjaaminen

Opetustoimen ja kirjaston valtionrahoituksen perusteena käytettäviin yksikköhintoihin ennen vuotta 1996 valtiontalouden säästötoimenpiteiden vuoksi säädetyt alennukset ehdotetaan purettaviksi asteittain vuosina 2001—2003 siten, että vuonna 2003 yksikköhinnat vastaisivat todellisia keskimääräisiä yksikkökustannuksia. Yksikköhintoihin tehtäisiin viiden prosentin keskimääräinen tasokorotus vuonna 2001 ja kolmen prosentin keskimääräinen tasokorotus vuonna 2002. Ehdotetut korotusprosentit vastaavat valtion vuoden 2001 talousarvioesityksestä päätettäessä tiedossa ollutta yksikköhintojen keskimääräistä alimitoitusta.

Järjestely koskisi perusopetuksen, lukion, ammatillisen koulutuksen ja ammattikorkeakoulujen oppilasta ja opiskelijaa kohden laskettavia yksikköhintoja, kirjaston asukaskohtaisia yksikköhintoja sekä kansalaisopistojen ja taiteen perusopetuksen opetustuntia kohden laskettavia yksikköhintoja. Tehtyjen valtionosuuksien vähennysten jaksotus edellä todetulla tavalla vastaa valtioneuvoston mainituille vuosille päättämiä määrärahakehyksiä.

Yksikköhintoihin tehtyjä leikkauksia purettaisiin edellä mainittujen toimintojen osalta vuosina 2001 ja 2002 siten, että opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain 65 §:n 1 momentissa tarkoitettu rahoituksen kattosäännös ulotettaisiin koskemaan mainittuja vuosia. Samalla kuitenkin yksikköhintojen tasoa rajoittavaa valtionosuuksien laskennallisten perusteiden yhteismäärää korotettaisiin vuonna 2001 edellä mainitulla viidellä prosentilla vuodesta 2000. Vuoden 2002 yksikköhintoja laskettaessa kattona olevaa valtionosuuden perusteiden yhteismäärää korotettaisiin vastaavasti kolmella prosentilla vuodesta 2001. Lisäksi yksikköhintoja laskettaessa otettaisiin huomioon kullekin varainhoitovuodelle arvioitu kustannustason muutos siten kuin kuntien valtionosuuslaissa säädetään. Vuoden 2001 yksikköhintoja laskettaessa kustannustason muutoksena otettaisiin kuntien valtionosuuslain 3 §:n 2 kohdan nojalla huomioon vain puolet mainitulle vuodelle arvioidusta kustannustason muutoksesta.

Edellä todettu tarkoittaa sitä, että vuoden 2001 yksikköhinnat lasketaan vuonna 1999 toteutuneiden kustannusten perusteella ehdotetun kattosäännön rajoissa. Eri koulutusmuotojen yksikköhintojen keskinäiset suhteet muuttuvat vuodesta 1997 vuoteen 1999 tapahtuneen kustannuskehityksen mukaisesti. Vuoden 2002 yksikköhinnat lasketaan korottamalla vuoden 2001 yksikköhintoja laskettaessa käytettyä kattosääntöä kolmella prosentilla ja tarkistamalla yksikköhintoja tämän lisäksi kustannustason muutoksen edellyttämällä tavalla. Eri koulutusmuotojen yksikköhintojen keskinäiset suhteet eivät muutu vuonna 2002. Vuoden 2003 yksikköhinnat lasketaan suoraan koulutusmuodoittain toteutuneiden keskimääräisten kustannusten perusteella ilman yksikköhinnan tasoa rajoittavaa kattosääntöä.

Ehdotuksella ei puututa vuosina 1996—1998 kunnan asukasmäärän perusteella tehtyihin valtionosuuksien vähennyksiin.

Kansanopistoissa ja opintokeskuksissa vapaana sivistystyönä järjestettävän koulutuksen rahoitukseen sovellettavat opiskelijaviikkoa (kansanopistot) ja opetustuntia (opintokeskukset) kohden määrättävät yksikköhinnat tarkistettaisiin todellisten yksikkökustannusten mukaisiksi jo vuonna 2001. Koska kansanopistojen ja opintokeskusten yksikköhinnat ovat vuoden 1999 kustannustietojen mukaan todellisia kustannuksia suuremmat, alenisivat yksikköhinnat kansanopistoissa 12 prosentilla ja opintokeskuksissa 15 prosentilla vuoden 2000 tasosta. Koska näissä oppilaitoksissa yksikköhintojen kertojina käytettävien opiskelijaviikkojen ja opetustuntien määrät ovat kuitenkin alimitoitettuja toiminnan toteutuneeseen laajuuteen verrattuna, on valtion talousarviossa mahdollista samalla li-

sätä mainittujen suoritteiden määrää määrärahojen rajoissa.

Vapaasta sivistystyöstä annetun lain 30 §:n mukaan kansalaisopistojen yksikköhintojen määräämisestä vuodelle 1999 on soveltuvin osin voimassa, mitä opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain 65 §:ssä säädetään. Näin ollen pääasiassa kuntien ylläpitämien kansalaisopistojen opetustuntikohtaisten yksikköhintojen laskentaan on sovellettu samaa kattosääntöä kuin laskettaessa perusopetuksen, lukion, ammatillisen koulutuksen, ammattikorkeakoulujen, kirjastojen ja laskennallisen opetustuntimäärän perusteella rahoitettavan taiteen perusopetuksen yksikköhintoja. Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi vapaasta sivistystyöstä annetun lain 30 §:ää siten, että edellä opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain 65 §:n 1 momentin perusteluissa ehdotettua menettelyä sovellettaisiin edelleenkin laskettaessa myös kansalaisopistojen yksikköhintoja vuosille 2001 ja 2002. Kansalaisopistojen yksikköhinnat ovat vuonna 1999 olleet 11 prosenttia alemmat kuin mainitun vuoden opetustuntia kohden toteutuneet kustannukset.

Vapaasta sivistystyöstä annetun lain 30 §:ään ehdotetaan lisäksi otettavaksi säännökset valtakunnallisten liikunnan koulutuskeskusten opiskelijavuorokautta kohden määrättävän yksikköhinnan laskemisesta vuosina 2001 ja 2002. Vuoden 1999 kustannustietojen mukaan mainittu yksikköhinta oli 12 prosenttia alempi kuin opiskelijavuorokautta kohden lasketut toteutuneet kustannukset. Ehdotuksen mukaan yksikköhinta olisi vuonna 2001 viisi prosenttia kustannustason muutoksella tarkistettua vuoden 2000 yksikköhintaa korkeampi. Vuonna 2002 yksikköhinta olisi kolme prosenttia korkeampi kuin kustannustason muutoksella tarkistettu vuoden 2001 yksikköhinta. Vuonna 2003 yksikköhinta määrättäisiin vuoden 2001 toteutuneiden kustannusten mukaisesti.

Opetustoimen yksikköhintojen laskennassa huomioon otettavat kustannukset sekä kustannustason ja toiminnan laajuuden ja laadun muutokset

Opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain 65 §:ää ehdotetaan muutettavaksi siten, että yliopistojen harjoittelukoulujen kustannuksia ja mainittujen koulujen oppilaita ja opiskelijoita ei edelleenkään otettaisi huomioon laskettaessa perusopetuksen ja lukion valtionrahoituksen perusteena käytettäviä yksikköhintoja vuodelle 2001. Yliopistojen harjoittelukoulujen kustannuksia ei vielä voida mainittuja yksikköhintoja laskettaessa käytettävissä vuoden 1999 kustannuspohjissa luotettavasti erotella yliopistojen muista kustannuksista.

Vapaasta sivistystyöstä annetun lain 11 §:n 1 ja 9 momenttia ja 12 §:ää ehdotetaan muutettaviksi siten, että laista selkeästi ilmenee, miten kustannustason sekä toiminnan laajuuden ja laadun muutos otetaan huomioon määrättäessä vapaan sivistystyön oppilaitosten yksikköhintoja. Voimassa olevan lain mukaan on epäselvää, miten mainitut seikat otetaan huomioon niinä vuosina, jolloin yksikköhinnat lasketaan toteutuneiden keskimääräisten kustannusten mukaisesti. Voimassa olevien yksikköhintojen taso perustuu edellä mainittuun siirtymäsäännöksenä annettuun vuoden 1999 yksikköhintojen laskentaa koskevaan 30 §:ään.

Kustannustason sekä toiminnan laajuuden ja laadun muutosten huomioon ottamista koskevat säännökset ehdotetaan otettavaksi vapaasta sivistystyöstä annetun lain 11 §:n 1 momenttiin ja 12 §:n 1 momenttiin. Sisällöltään nykyistä 12 §:ää vastaava säännös otettaisiin uudistettavaksi ehdotetun 12 §:n 2 momentiksi. Nykyisin 11 §:n 9 momenttiin sisältyvät säännökset kustannustason sekä toiminnan laajuuden ja laadun huomioon ottamisesta niinä vuosina, joina yksikköhintoja ei määrätä toteutuneiden kustannusten perusteella, ehdotetaan siirrettäväksi 11 §:n 1 momenttiin ja 12 §:n 1 momenttiin.

Ehdotuksen mukaan kustannustason sekä toiminnan laajuuden ja laadun muutokset otettaisiin kansalaisopistojen, kansanopistojen, liikunnan koulutuskeskusten ja opintokeskusten yksikköhintoja laskettaessa huomioon siten kuin kuntien valtionosuuslain 3 §:n 1 ja 2 kohdassa sekä 4 §:ssä säädetään. Kuntien valtionosuuslain 3 §:n 1 kohdan ja 4 §:n 1 momentin mukaan toiminnan laajuuden laadun muutokset otettaisiin jatkossakin huomioon siltä osin kuin ne aiheutuvat laista, asetuksesta, lakiin tai asetukseen perustuvas-

ta valtion viranomaisen määräyksestä taikka valtion talousarviosta. Kustannustason muutos otettaisiin kuntien valtionosuuslain 3 §:n 2 kohdan mukaisesti huomioon enintään täyteen ja vähintään puoleen määrään kustannustason arvioidusta muutoksesta. Mainitun lain 4 §:n 2 momentin mukaisesti kustannustason muutoksesta kaksi kolmasosaa katsotaan aiheutuvan ansiotason ja palkkasidonnaisten maksujen muutoksesta ja yksi kolmasosa yleisen hintatason muutoksesta.

Kunnan rahoitusosuuden ulottaminen oppisopimuskoulutuksena järjestettävään ammatilliseen peruskoulutukseen

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain 8 §:n 3 kohtaa siten, että kunnan valtionosuuden perusteessa otetaan huomioon myös oppisopimuskoulutuksena järjestettävä ammatillinen peruskoulutus muun ammatillisen peruskoulutuksen tavoin. Mainitun lain 9 §:n 2 momentin mukaan oppisopimuskoulutus otettaisiin tällöin nykyisestä poiketen huomioon myös kunnan asukasta kohden laskettavassa rahoitusosuudessa opetustoimen ja kirjaston käyttökustannuksiin. Oppisopimuskoulutuksena järjestettävän ammatillisen peruskoulutuksen ja muulla tavoin järjestettävän ammatillisen peruskoulutuksen rahoitusperusteet ehdotetaan tältä osin yhtenäistettäväksi. Ei voida pitää perusteltuna, että koulutuksen käytännön järjestämistapa vaikuttaa siihen, onko kunnilla velvollisuus osallistua koulutuksesta aiheutuviin kustannuksiin.

Opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain 9 §:n 2 momentin mukaisesti kunnan rahoitusosuudessa otettaisiin huomioon myös kuntayhtymien ja yksityisten koulutuksen järjestäjien sekä valtion oppilaitosten oppisopimuskoulutuksena järjestämä ammatillinen peruskoulutus vastaavasti kuin mainittujen tahojen järjestämä muukin ammatillinen peruskoulutus. Ehdotus ei vaikuttaisi kuntayhtymille ja yksityisille koulutuksen järjestäjille oppisopimuskoulutuksena järjestettyyn ammatilliseen peruskoulukseen myönnettävään rahoitukseen. Rahoitus perustuisi kuitenkin nykyisen oppisopimuskoulutuksen käyttökustannusten rahoitusta koskevan 12 §:n sijasta 7 §:n 1 momenttiin.

Oppisopimuskoulutuksena järjestettävän ammatillisen peruskoulutuksen sisällyttäminen kunnan valtionosuuden perusteeseen ja kunnan rahoitusosuuteen opetustoimen ja kirjaston kustannuksiin edellyttää, että ammatillisen koulutuksen järjestäjille ja ammattikorkeakoulun ylläpitäjille maksettavaa investointilisää koskevaa opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain 9 §:n 2 momentin 3 kohtaa ja 46 §:n 3 momenttia muutetaan. Lain 9 §:n 2 momentin 3 kohdan mukaan kunnilta kerätään kunnan rahoitusosuuden yhteydessä ammatillisen peruskoulutuksen perustamishankkeiden rahoittamiseksi mainitussa lainkohdassa säädetyllä tavalla laskettu markkamäärä, joka maksetaan ammatillisen peruskoulutuksen järjestäjille lain 46 §:n 3 momentin mukaisesti investointilisänä. Tämä menettely ei koske nykyään oppisopimuskoulutusta, koska mainittu koulutus ei ole lainkaan kunnan rahoitusosuuden piirissä. Oppisopimuskoulutuksessa investointilisän maksamista koulutuksen järjestäjille ei myöskään jatkossa voida pitää perusteltuna, koska pääosa koulutuksesta järjestetään työpaikalla käytännön työtehtävien yhteydessä. Koulutuksen järjestäjän investointitarpeet ovat siten oppisopimuskoulutuksessa huomattavasti pienemmät kuin muussa ammatillisessa peruskoulutuksessa. Tämän vuoksi opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain 9 §:n 2 momentin 3 kohtaa ja 46 §:n 3 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että oppisopimuskoulutuksena järjestettävää ammatillista peruskoulutusta ei jatkossakaan oteta huomioon koulutuksen järjestäjille maksettavissa investointilisissä.

Ehdotuksessa ei edellä mainittuja kunnan rahoitusosuutta koskevia ehdotuksia lukuun ottamatta puututtaisi voimassa oleviin oppisopimuskoulutuksena järjestettävän ammatillisen peruskoulutuksen rahoitusta koskeviin säännöksiin, kuten yksikköhintojen laskentaan. Jos oppisopimuskoulutuksen rahoitusta koskevia säännöksiä kehitetään jatkossa muilta kuin tässä esityksessä ehdotetuilta osin, tulee myös investointilisän ulottaminen oppisopimuskoulutukseen uudelleen harkittavaksi.

Opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain 8 §:n 3 kohtaan ehdotetun muutoksen johdosta oppisopimuskoulutuksen

käyttökustannusten rahoitusta koskeva 12 § ehdotetaan kumottavaksi.

Oppisopimuskoulutuksena järjestettävän ammatillisen peruskoulutuksen rahoitus määräytyisi edellä selostetulla tavalla lain 7—9 §:n mukaisesti. Mainittuun kumottavaksi ehdotettuun 12 §:ään sisältyvät säännökset oppisopimuskoulutuksena järjestettävän ammatillisen lisäkoulutuksen rahoituksesta siirrettäisiin sellaisenaan sisällöltään uudistettavaan opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain 11 §:ään siten kuin eduskunnalle erikseen annetussa hallituksen esityksessä ammatillisen lisäkoulutuksen rahoitusta koskevaksi lainsäädännöksi (HE /2000 vp) ehdotetaan.

Opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain 45 §:n 1 momenttiin ja 46 §:n 5 momenttiin ehdotetaan tehtäväksi edellä selostettujen muutoksen edellyttämät tekniset viittaussäännöksiä koskevat tarkastukset.

Museoiden yksikköhinnan korottaminen

Opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain 68 §:ää ehdotetaan muutettavaksi siten, että siinä säädettäisiin museoiden valtionosuuden perusteena käytettävästä yksikköhinnasta vuonna 2001. Nykyään mainitussa pykälässä säädetään museoiden ja orkestereiden yksikköhinnasta vuonna 1999 opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain voimaantuloon liittyvänä järjestelynä. Ehdotuksen mukaan museoiden yksikköhinta laskennallista henkilötyövuotta kohden olisi 200 200 markkaa vuonna 2001. Tämä markkamäärä pitäisi sisällään myös mainitulle vuodelle arvioidun kustannustason muutoksen. Ehdotettu yksikköhinta vuodelle 2001 on tasoltaan korkeampi kuin mikä olisi mahdollista laskettaessa yksikköhinta voimassa olevan 28 §:n mukaisesti vuodelle 2000 määrätyn yksikköhinnan perusteella. Ehdotuksella korotetaan pysyvästi museoiden valtionosuuden perusteena käytettävää yksikköhintaa.

Vuodesta 2002 lukien museoiden yksikköhinta määräytyisi voimassa olevan 28 §:n mukaisesti varainhoitovuotta edeltävän vuoden yksikköhinnan perusteella ottaen huomioon kustannustason ja valtion toimenpiteistä aiheutuvat toiminnan muutokset. Näin ollen vuoden 2002 yksikköhinta laskettaisiin vuodelle 2001 ehdotetussa 68 §:ssä säädetyn yksikköhinnan pohjalta.

4. Esityksen vaikutukset

Suoritettava tarkistus lisää jaksotettuna vuoden 2001 valtionosuuksia yhteensä 1251 miljoonaa markkaa, josta kuntien osuus on 1068 miljoonaa markkaa eli keskimäärin noin 208 markkaa asukasta kohti. Vuonna 2002 vastaava tarkistus on vuoden 2001 tasossa 708 miljoonaa markkaa. Vuosina 2002 ja 2003 valtionosuuksiin lisättävät osuudet toteuttaisivat kustannustenjaon tarkistuksen jäljelle jäävän osuuden. Vuoden 2000 tasossa täyden kustannustenjaon tarkistuksen määrä on 2502 miljoonaa markkaa.

Sosiaali- ja terveydenhuollon valtionosuuteen oikeuttavat tilastotietojen perusteella tarkistetut kustannukset vuonna 1998 olivat runsaat 3,6 miljardia markkaa suuremmat kuin laskennalliset kustannukset. Tämän perusteella kustannustenjaon säilyttämiseksi tarvittava sosiaali- ja terveydenhuollon valtionosuuden täysimääräinen lisäys on edellä mainitun 24,2 prosentin mukaan laskettuna 1,2 prosentin suuruisine indeksikorotuksineen noin 921 miljoonaa markkaa. Esityksen mukaan lisäyksestä kohdistuisi noin 461 miljoonaa markkaa vuodelle 2001 ja noin 230 miljoonaa markkaa vuosille 2002 ja 2003.

Yksikköhintoihin julkisen talouden säästötoimenpiteiden vuoksi tehtyjen alennusten purkaminen lisää kunnille ja muille opetus- ja kulttuuripalveluiden järjestäjille myönnettävää rahoitusta opetustoimeen ja kirjastoihin vuonna 2001 yhteensä noin 796 miljoonalla markalla ja vuonna 2002 lisäksi yhteensä noin 480 miljoonalla markalla. Vuodesta 2003 lukien yksikköhintojen taso määräytyy toteutuneiden keskimääräisten kustannusten mukaisesti, joten valtionosuuksien määrän kehitys riippuu kustannusten kehityksestä.

Ehdotettu yksikköhintojen tasokorotus lisää kuntien rahoitusosuutta opetustoimen ja kirjaston käyttökustannuksiin vuonna 2001 yhteensä 600 miljoonalla markalla ja vuonna 2002 lisäksi yhteensä 362 miljoonalla markalla.

Kun otetaan huomioon ehdotettu yksikköhintojen jälkeenjääneisyyden korjaaminen,

vuoden 1999 toteutuneet kustannukset ja kustannustason arvioitu muutos vuodelle 2001, nousevat yksikköhinnat vuonna 2001 perusopetuksessa keskimäärin 6 prosentilla, lukiossa keskimäärin 3 prosentilla, ammatillisessa koulutuksessa keskimäärin 8 prosentilla, ammattikorkeakouluissa keskimäärin 8 prosentilla, opetustuntimäärien perusteella rahoitettavassa taiteen perusopetuksessa keskimäärin 6 prosentilla, kansalaisopistoissa keskimäärin 5 prosentilla ja valtakunnallisissa liikunnan koulutuskeskuksissa keskimäärin 6 prosentilla. Kirjaston yksikköhinta laskee 1 prosentilla. Kansanopistojen yksikköhinta puolestaan alenee 12 prosentilla ja opintokeskusten yksikköhinta alenee 15 prosentilla.

Oppisopimuskoulutuksena järjestettävän ammatillisen peruskoulutuksen sisällyttäminen kunnan rahoitusosuuteen opetustoimen ja kirjaston kustannuksiin vähentää kuntien valtionosuuksia noin 158 miljoonalla markalla vuonna 2001. Ehdotus muuttaa tältä osin valtion ja kuntien välistä kustannusten jakoa valtion eduksi vastaavalla markkamäärällä. Ehdotus on laskettu olettamuksella, että vuonna 2001 mainittua koulutusta järjestetään 12 000 opiskelijalle ja opiskelijakohtainen yksikköhinta on 30 577 markkaa.

Oppisopimuskoulutuksena järjestettävän ammatillisen peruskoulutuksen sisällyttäminen kunnan rahoitusosuuteen ei vaikuta mainitun koulutuksen määrään, koska rahoitusosuus kunnan asukasta kohden on kaikissa kunnissa yhtä suuri eikä yksittäisen kunnan järjestämän koulutuksen määrä siten vaikuta asianomaisen kunnan rahoitusosuuteen.

Ehdotus museoiden yksikköhinnan korottamiseksi lisää museoita varten myönnettävää valtionosuutta noin 2 miljoonalla markkaa vuodessa.

Edellä oleviin valtionosuuslukuihin on sisällytetty 1,2 prosentin suuruinen indeksikorotus, jossa on otettu huomioon puolet vuodelle 2001 arvioidusta 3,1 prosentin kustannustason noususta ja vuoden 1999 toteutuneen kustannustason muutoksen perusteella tehtävästä korjauksesta —0.4 prosenttia. Tämä indeksikorotus lisää valtionosuuksia 340 miljoonaa markkaa, josta kuntien osuus on 303 miljoonaa markkaa.

Esityksen mukaiset valtionosuusjärjestelmän laskennalliset valtionosuudet tasauserineen ovat vuonna 2001 yhteensä 25749 miljoonaa markkaa, eli keskimäärin noin 5000 markkaa asukasta kohti. Valtionosuuksien kuntakohtainen merkitys vaihtelee huomattavasti kunnittain. Yhteensä noin 230 kunnassa valtionosuudet ovat vähintään kolmannes tulorahoituksesta, joka muodostuu verotulojen ja valtionosuuksien kokonaismäärästä. Kustannustenjaon tarkistuksen taloutta vakauttava vaikutus kohdistuu erityisesti kuntiin, joissa valtionosuuksilla on tulorahoituksessa huomattava merkitys. Rahoitustasapainoon vaikuttavat kuitenkin myös muut tekijät kuten menotarpeiden ja veroperusteiden kuntakohtaiset muutokset.

Säännöksellä, jonka mukaan harkinnanvaraista rahoitusavustusta voidaan käyttää valtionosuusjärjestelmän täytäntöönpanosta kunnille johtuvien erityistentaloudellisten vaikeuksien lieventämiseen, on tarkoitus varautua lähinnä niiden kuntien tukemiseen, joissa valtionosuusuudistuksen siirtymätasauslisien maksaminen päättyy vuonna 2001. Näitä kuntia on 28 ja päättyvien tasauslisien määrä vuonna 2001 yhteensä 48 miljoonaa markkaa. Esityksellä ei ole vaikutusta myönnettävien harkinnanvaraisten rahoitusavustusten markkamäärään.

Esitykseen sisältyvällä valtionosuuksien maksatusta kuntajaon muutoksen yhteydessä koskevalla säännöksellä ei ole olennaisia taloudellisia vaikutuksia.

Esityksillä ei ole organisatorisia- eikä henkilöstövaikutuksia.

5. Asian valmistelu

Esitys on valmisteltu virkatyönä yhteistyössä sisäasiainministeriön, sosiaali- ja terveysministeriön sekä opetusministeriön kesken. Asia on käsitelty kunnallistalouden ja –hallinnon neuvottelukunnassa.

6. Muita esitykseen vaikuttavia seikkoja

Esitys liittyy valtion vuoden 2001 talousarvioesitykseen ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä.

Esityksessä ehdotetaan kumottavaksi opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun

lain 12 §, joka koskee oppisopimuskoulutuksen käyttökustannusten rahoitusta. Mainittuun pykälään sisältyy myös oppisopimuskoulutuksena järjestettävän ammatillisen lisäkoulutuksen rahoitusta koskevia säännöksiä, jotka on tarkoitus siirtää sellaisinaan erikseen uudistettavaan opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain 11 §:ään. Viimeksi mainittu säännös on tarkoitus uudistaa koskemaan yleisesti ammatillisen lisäkoulutuksen käyttökustannusten rahoitusta, jonka yksi osa on oppisopimuskoulutuksena järjestettävän ammatillisen lisäkoulutuksen rahoitus. Mainitun 11 §:n uudistamista koskeva ehdotus sisältyy eduskunnalle erikseen annettavaan hallituksen esitykseen ammatillisen lisäkoulutuksen rahoitusta koskevaksi lainsäädännöksi. Jos mainittu hallituksen esitys ei siihen sisältyvän 11 §:n osalta toteudu ehdotetussa muodossa, tulee oppisopimuskoulutuksena järjestettävän ammatillisen lisäkoulutuksen rahoitusta koskevat säännökset ottaa nykyisessä muodossaan tässä esityksessä kumottavaksi ehdotettuun 12 §:ään.

7. Voimaantulo

Lait ehdotetaan tuleviksi voimaan 1 päivänä tammikuuta 2001.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäviksi seuraavat lakiehdotukset:

Lakiehdotukset

1.

Laki

kuntien valtionosuuslain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan 20 päivänä joulukuuta 1996 annetun kuntien valtionosuuslain (1147/1996) 30 § sekä

lisätään lakiin uusi 22 a ja 32 § seuraavasti:

7 luku

Erinäisiä säännöksiä

22 a §

Valtionosuuksien määräytyminen kuntajakoa eräissä tapauksissa muutettaessa

Kuntaa kahteen tai useampaan kuntaan yhdistettäessä lasketaan lakkaavan kunnan alueen osalta uusien tai laajentuvien kuntien valtionosuudet ja valtionosuuksien tasaus lakkaavan kunnan niiden tietojen perusteella, jotka ovat kuntajaon muutoksen voimaantulovuoden valtionosuuksien määräämisen perusteena.

Edellä 1 momentissa tarkoitetut valtionosuudet jaetaan kuntajaon muutoksen voimaantulovuodelle uusien tai laajentuvien kuntien kesken siinä suhteessa kuin lakkaavan kunnan asukasluku jakautuu muiden kuntajaon muutoksen kohteena olevien kuntien kesken.

Opetus- ja kulttuuritoimessa laskennallisiin opiskelija-, opetustunti- ja henkilötyövuosimääriin perustuva valtionosuus myönnetään niille kunnille, jotka kuntajakoa muutettaessa saavat hoidettavakseen asianomaisten palveluiden järjestämisen.

Kunnan alueiden asukasluvun perusteena pidetään väestötietolain mukaisia vahvistamisvuoden elokuun lopun väestötietoja.

Mitä tässä pykälässä säädetään, sovelletaan kaikkiin valtionosuuksiin kuntajaon muutoksen voimaantulovuonna sekä verotulon tasaukseen ja perustamiskustannusten valtionosuuksien perusteisiin kuntajaon muutoksen voimaantulovuonna ja sitä seuraavana vuonna.

30 §

Rahoitusavustus vuonna 2001

Sen lisäksi, mitä 13 §:ssä säädetään, myös tämän lain täytäntöönpanosta kunnille johtuvat erityiset taloudelliset vaikeudet otetaan huomioon rahoitusavustusta vuodelle 2001 myönnettäessä.

32 §

Valtion ja kuntien välisen kustannustenjaon tarkistus vuonna 2000

Sen estämättä, mitä 3 §:n 4 kohdassa säädetään, vuoden 2000 kustannustenjaon tarkistus toteutetaan siten, että vuoden 2001 valtionosuuksiin sisällytetään puolet ja vuosien 2002 ja 2003 valtionosuuksiin kumpaankin neljännes kustannustenjaon tarkistuksen kokonaismäärästä siten kuin sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtionosuudesta annetussa laissa, opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetussa laissa sekä vapaasta sivistystyöstä annetussa laissa (632/1998) säädetään.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin valtionosuuksien vahvistamiseksi vuodelle 2001.

2.

Laki

sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtionosuudesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtionosuudesta 3 päivänä elokuuta 1992 annetun lain (733/1992) 32 §, sellaisena kuin se on laissa 1150/1996, sekä

lisätään lakiin uusi 16 b ja 45 b § seuraavasti:

16 b §

Eräiden kertoimien määräytyminen ja työttömien lukumäärän huomioon ottaminen kuntajakoa muutettaessa

Kuntien valtionosuuslain 22 a §:ssä tarkoitetun kuntajaon muutoksen yhteydessä sovelletaan kuntajaon muutoksen voimaantulovuoden valtionosuuksia laskettaessa niitä tämän lain 13—15 §:ssä tarkoitettuja kertoimia, jotka perustuvat edeltävän vuoden kuntajakoon. Myöhempien vuosien valtionosuuksia laskettaessa käytetään kerrointen laskemiseen uusien tai laajentuvien kuntien tietoja.

Edellä 12 §:n 2 momentissa tarkoitetut kunnan työttömien lukumäärän perusteella laskettavat kustannukset jaetaan kuntajaon muutoksen voimaantulovuoden jälkeisen vuoden valtionosuutta laskettaessa uusille tai laajentuneille kunnille samassa suhteessa, joka vastaa asukaskohtaisia muutoksia kuntajaon muutoksen voimaantulovuonna.

32 §

Kuntien valtionosuuslain eräiden säännösten soveltaminen

Voimavarojen vahvistamiseen ja valtionosuuden suorittamiseen sovelletaan lisäksi seuraavia kuntien valtionosuuslain säännöksiä:

1) 14 §:n säännöksiä neuvottelumenettelystä;

2) 16 §:n säännöksiä valtionosuuden ja rahoitusavustuksen myöntämisestä sekä verotuloihin perustuvan valtionosuuksien tasauksen vahvistamisesta;

3) 17 §:n säännöksiä maksamisesta;

4) 18 §:n säännöksiä saamatta jääneen etuuden suorittamisesta;

5) 19 §:n säännöksiä perusteettoman edun palauttamisesta;

6) 20 §:n säännöksiä suoritusvelvollisuuden raukeamisesta;

7) 22 a §:n säännöksiä valtionosuuksien määräytymisestä eräissä tapauksissa kuntajakoa muutettaessa.

45 b §

Valtion ja kuntien välisen kustannustenjaon tarkistus vuonna 2000

Sen estämättä, mitä 18 §:n 3 momentissa säädetään, vuoden 2000 kustannustenjaon tarkistus toteutetaan siten, että vuoden 2001 valtionosuuksiin sisällytetään puolet ja vuosien 2002 ja 2003 valtionosuuksiin kumpaankin neljännes kustannustenjaon tarkistuksen määrästä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin valtionosuuksien vahvistamiseksi vuodelle 2001.

3.

Laki

opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta 21 päivänä elokuuta 1998 annetun lain (635/1998) 12 §,

muutetaan 8 §:n 3 kohta, 9 §:n 2 momentin 3 kohta, 45 §:n 1 momentti, 46 §:n 3 ja 5 momentti, 57 §:n 1 momentin 3 kohta sekä 65 ja 68 §, sekä

lisätään 57 §:n 1 momenttiin uusi 3 a kohta seuraavasti:

8 §

Kunnan valtionosuuden peruste

Kunnan valtionosuuden peruste saadaan, kun lasketaan yhteen:

— — — — — — — — — — — — — — — —

3) kunnan järjestämää ammatillista peruskoulutusta saavien opiskelijoiden määrien sekä oppisopimuskoulutuksena ja muuna ammatillisena peruskoulutuksena järjestettävää koulutusta varten opiskelijaa kohden määrättyjen yksikköhintojen tulot;

— — — — — — — — — — — — — — —

9 §

Kunnan rahoitusosuus opetustoimen ja kirjaston käyttökustannuksiin

— — — — — — — — — — — — — — —

Kunnan rahoitusosuutta laskettaessa kaikki 8 §:n 1—4 ja 6 kohdassa tarkoitetut kuntien valtionosuuden perusteet lasketaan yhteen ja näin saatuun markkamäärään lisätään:

— — — — — — — — — — — — — — —

3) perustamishankkeista aiheutuvien kustannusten vuoksi kymmenen prosenttia markkamääristä, jotka saadaan, kun ammattikorkeakouluissa ja muussa ammatillisessa peruskoulutuksessa kuin oppisopimuskoulutuksessa opiskelevien määrien sekä 16 §:n mukaisesti ammattikorkeakouluja ja ammatillista peruskoulutusta varten vahvistettujen yksikköhintojen keskimääräisten markkamäärien tuloista vähennetään 19 §:n 5 momentissa ja 20 §:n 5 momentissa tarkoitettujen valtionosuuden laskentaperusteeksi koulutuksen järjestäjille vahvistettujen vuosivuokrien perusteella lasketut valtionosuuden perusteet.

— — — — — — — — — — — — — — —

45 §

Rahoituksen myöntäminen ja tarkistaminen

Valtionapuviranomainen myöntää 6 ja 13—15 §:ssä tarkoitetun valtionosuuden sekä 7 ja 11 §:ssä tarkoitetun rahoituksen käyttökustannuksiin hakemuksetta kunnalle tai muulle 1 §:ssä mainitun lain mukaisen toi-

minnan järjestäjälle siten kuin kuntien valtionosuuslain 16 §:n 2 momentissa säädetään.

— — — — — — — — — — — — — — —

46 §

Rahoituksen maksaminen käyttökustannuksiin

— — — — — — — — — — — — — — —

Ammatillisen koulutuksen järjestäjälle maksettavaan rahoitukseen lisätään perustamishankkeista aiheutuneiden kustannusten perusteella 43 prosenttia markkamäärästä, joka saadaan, kun koulutuksen järjestäjän opiskelijamäärän ja ammatilliselle koulutukselle 16 §:n mukaisesti vahvistetun yksikköhintojen keskimääräisen markkamäärän tulosta jaettuna kymmenellä vähennetään koulutuksen järjestäjälle 19 §:n 5 momentin nojalla valtionosuuden laskentaperusteeksi vahvistettujen vuosivuokrien perusteella lasketut valtionosuuden perusteet. Oppisopimuskoulutuksena järjestettävän ammatillisen koulutuksen opiskelijamääriä ei kuitenkaan tällöin oteta huomioon. Ammattikorkeakoulun ylläpitäjälle maksettavaan rahoitukseen lisättävä markkamäärä lasketaan vastaavasti ammattikorkeakoulun opiskelijamäärän, ammattikorkeakouluille 16 §:n mukaisesti vahvistetun yksikköhintojen keskimääräisen markkamäärän ja ammattikorkeakoululle 20 §:n 5 momentin nojalla valtionosuuden laskentaperusteeksi vahvistetun vuosivuokran perusteella.

— — — — — — — — — — — — — — —

Jos kunnan 8 §:ssä säädetty valtionosuuden peruste, johon on lisätty 3 momentissa tarkoitettu perustamishankkeista aiheutuneiden kustannusten perusteella laskettu markkamäärä, kunnalle 11 §:n 2 ja 3 momentin mukaan myönnettävä rahoitus, kunnalle 13—15 §:n mukaan myönnettävä valtionosuus ja kunnalle 4 momentin mukaan maksettavat markkamäärät, on pienempi kuin 9 ja 10 §:n mukaan lasketut markkamäärät, kunnan tulee maksaa erotus valtiolle kahdessa erässä, ensimmäinen erä varainhoitovuoden heinäkuun ja toinen erä varainhoitovuotta seuraavan vuoden helmikuun loppuun mennessä.

— — — — — — — — — — — — — — —

57 §

Kuntien valtionosuuslain eräiden säännösten soveltaminen

Tässä laissa tarkoitettuun rahoitukseen sovelletaan lisäksi seuraavia kuntien valtionosuuslain säännöksiä:

— — — — — — — — — — — — — — —

3) 20 §:n säännöksiä suoritusvelvollisuuden raukeamisesta;

3 a) 22 a §:n säännöksiä valtionosuuksien määräytymisestä kuntajakoa eräissä tapauksissa muutettaessa; sekä

— — — — — — — — — — — — — — —

65 §

Yksikköhintojen keskimääräiset markkamäärät ja yksikköhinnat vuosina 2001 ja 2002

Tämän lain 16 §:ssä tarkoitetut yksikköhintojen keskimääräiset markkamäärät sekä 17—20 §:ssä, 21 §:n 2 momentissa ja 24 §:ssä tarkoitetut yksikköhinnat vuosille 2001 ja 2002 lasketaan siten kuin tässä pykälässä säädetään.

Yksikköhintojen keskimääräiset markkamäärät ja yksikköhinnat vuodelle 2001 lasketaan vuonna 1999 toteutuneiden kokonaiskustannusten perusteella siten, että vuodelle 2001 määrättävien yksikköhintojen ja vuoden 1999 oppilas-, opiskelija-, opetustunti- ja asukasmäärien perusteella laskettavat valtionosuuden perusteet yhteenlaskettuina vastaavat opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain (635/1998) mukaisesti samoilla oppilas-, opiskelija-, opetustunti- ja asukasmäärillä vuodelle 2000 edellä 1 momentissa mainituissa lainkohdissa tarkoitettuja toimintoja varten laskettuja ja kustannustason muutoksella tarkistettuja yhteenlaskettuja valtionosuuden laskennallisia perusteita korotettuna viidellä prosentilla.

Vuoden 2002 yksikköhintoja laskettaessa vuodelle 2001 vahvistettuja kustannustason muutoksella tarkistettuja yksikköhintojen keskimääräisiä markkamääriä korotetaan kolmella prosentilla.

Sen estämättä, mitä 17 ja 18 §:ssä säädetään, perusopetuksen ja lukion yksikköhintoja vuodelle 2001 laskettaessa vuoden 1999 kokonaiskustannuksiin sekä vuoden 1999 oppilas- ja opiskelijamääriin ei lueta yliopistojen harjoittelukouluissa järjestetystä perusopetuksesta ja lukiokoulutuksesta aiheutuneita kustannuksia eikä koulutukseen osallistuneita oppilaita ja opiskelijoita.

68 §

Museon yksikköhinta vuonna 2001

Museon käyttökustannuksiin myönnettävän valtionosuuden perusteena käytettävä yksikköhinta laskennallista henkilötyövuotta kohden on 200 200 markkaa vuonna 2001.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

4.

Laki

vapaasta sivistystyöstä annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan vapaasta sivistystyöstä 21 päivänä elokuuta 1998 annetun lain (632/1998) 11 §:n 1 ja 9 momentti sekä 12 ja 30 § seuraavasti:

11 §

Yksikköhinta

Asianomainen ministeriö määrää opiskelijaviikkojen, opiskelijavuorokausien, opiskelijapäivien, opetustuntien ja opintokerhotuntien yksikköhinnat seuraavaa vuotta varten. Yksikköhinnat määrätään varainhoitovuodelle arvioidun kustannustason mukaisiksi.

— — — — — — — — — — — — — — —

Muina kuin 2—5 momentissa tarkoitettuina vuosina yksikköhinnaksi määrätään edelliselle vuodelle määrätty yksikköhinta.

— — — — — — — — — — — — — — —

12 §

Kustannustason sekä toiminnan laajuuden ja laadun muutos

Kustannustason sekä toiminnan laajuuden ja laadun muutos otetaan yksikköhintoja laskettaessa huomioon noudattaen soveltuvin osin, mitä kuntien valtionosuuslain (1147/1996) 3 §:n 1 ja 2 kohdassa sekä 4 §:ssä säädetään.

Jos kustannustaso on olennaisesti muuttunut siitä tasosta, jonka perusteella käyttökustannusten yksikköhinta on määrätty, asianomainen ministeriö voi ottaa sen huomioon määrättäessä seuraavan vuoden yksikköhintaa.

30 §

Kansalaisopistojen ja liikunnan koulutuskeskusten yksikköhinnat vuosina 2001 ja 2002

Kansalaisopistojen yksikköhintojen määräämisestä vuosille 2001 ja 2002 on soveltuvin osin voimassa, mitä opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain (635/1998) 65 §:ssä säädetään.

Valtakunnallisten liikunnan koulutuskeskusten yksikköhinnat vuodeksi 2001 lasketaan siten, että vuodelle 2000 määrättyä ja kustannustason muutoksella tarkistettua yksikköhintaa korotetaan viidellä prosentilla. Vuodeksi 2002 yksikköhinnat lasketaan siten, että vuodelle 2001 määrättyä ja kustannustason muutoksella tarkistettua yksikköhintaa korotetaan kolmella prosentilla.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

Helsingissä 6 päivänä lokakuuta 2000

Tasavallan Presidentti

TARJA HALONEN

Alue- ja kuntaministeri *Martti Korhonen*

Liite
Rinnakkaistekstit

1.

Laki

kuntien valtionosuuslain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 20 päivänä joulukuuta 1996 annetun kuntien valtionosuuslain (1147/1996) 30 § sekä
lisätään lakiin uusi 22 a ja 32 § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

7 luku

Erinäisiä säännöksiä

22 a §

Valtionosuuksien määräytyminen kuntajakoa eräissä tapauksissa muutettaessa

Kuntaa kahteen tai useampaan kuntaan yhdistettäessä lasketaan lakkaavan kunnan alueen osalta uusien tai laajentuvien kuntien valtionosuudet ja valtionosuuksien tasaus lakkaavan kunnan niiden tietojen perusteella, jotka ovat kuntajaon muutoksen voimaantulovuoden valtionosuuksien määräämisen perusteena.

Edellä 1 momentissa tarkoitetut valtionosuudet jaetaan kuntajaon muutoksen voimaantulovuodelle uusien tai laajentuvien kuntien kesken siinä suhteessa kuin lakkaavan kunnan asukasluku jakautuu muiden kuntajaon muutoksen kohteena olevien kuntien kesken.

Opetus- ja kulttuuritoimessa laskennallisiin opiskelija-, opetustunti- ja henkilötyövuosimääriin perustuva valtionosuus myönnetään niille kunnille, jotka kuntajakoa muutettaessa saavat hoidettavakseen asianomaisten palveluiden järjestämisen.

Kunnan alueiden asukasluvun perusteena pidetään väestötietolain mukaisia vahvistamisvuoden elokuun lopun väestötietoja.

Mitä tässä pykälässä säädetään, sovelletaan kaikkiin valtionosuuksiin kuntajaon muutoksen voimaantulovuonna sekä verotu-

Voimassa oleva laki

30 §

Rahoitusavustus vuosiksi 1997—1999

Sen lisäksi, mitä 13 §:ssä säädetään, otetaan myös tämän lain täytäntöönpanosta kunnille johtuvat erityiset taloudelliset vaikeudet huomioon rahoitusavustusta *vuosille 1997—1999* myönnettäessä.

Ehdotus

lon tasaukseen ja perustamiskustannusten valtionosuuksien perusteisiin kuntajaon muutoksen voimaantulovuonna ja sitä seuraavana vuonna.

30 §

Rahoitusavustus vuonna 2001

Sen lisäksi, mitä 13 §:ssä säädetään, myös tämän lain täytäntöönpanosta kunnille johtuvat erityiset taloudelliset vaikeudet otetaan huomioon rahoitusavustusta *vuodelle 2001* myönnettäessä.

32 §

Valtion ja kuntien välisen kustannustenjaon tarkistus vuonna 2000

Sen estämättä, mitä 3 §:n 4 kohdassa säädetään, vuoden 2000 kustannustenjaon tarkistus toteutetaan siten, että vuoden 2001 valtionosuuksiin sisällytetään puolet ja vuosien 2002 ja 2003 valtionosuuksiin kumpaankin neljännes kustannustenjaon tarkistuksen kokonaismäärästä siten kuin sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtionosuudesta annetussa laissa, opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetussa laissa sekä vapaasta sivistystyöstä annetussa laissa (632/1998) säädetään.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin valtionosuuksien vahvistamiseksi vuodelle 2001.

2.

Laki

sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtionosuudesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtionosuudesta 3 päivänä elokuuta 1992 annetun lain (733/1992) 32 §, sellaisena kuin se on laissa 1150/1996, sekä

lisätään lakiin uusi 16 b ja 45 b § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

16 b §

Eräiden kertoimien määräytyminen ja työttömien lukumäärän huomioon ottaminen kuntajakoa muutettaessa

Kuntien valtionosuuslain 22 a §:ssä tarkoitetun kuntajaon muutoksen yhteydessä sovelletaan kuntajaon muutoksen voimaantulovuoden valtionosuuksia laskettaessa niitä tämän lain 13—15 §:ssä tarkoitettuja kertoimia, jotka perustuvat edeltävän vuoden kuntajakoon. Myöhempien vuosien valtionosuuksia laskettaessa käytetään kerrointen laskemiseen uusien tai laajentuvien kuntien tietoja.

Edellä 12 §:n 2 momentissa tarkoitetut kunnan työttömien lukumäärän perusteella laskettavat kustannukset jaetaan kuntajaon muutoksen voimaantulovuoden jälkeisen vuoden valtionosuutta laskettaessa uusille tai laajentuneille kunnille samassa suhteessa, joka vastaa asukaskohtaisia muutoksia kuntajaon muutoksen voimaantulovuonna.

32 §

Kuntien valtionosuuslain eräiden säännösten soveltaminen

Voimavarojen vahvistamiseen ja valtionosuuden suorittamiseen sovelletaan lisäksi seuraavia kuntien valtionosuuslain säännöksiä:

1) 14 §:n säännöstä neuvottelumenettelys-

32 §

Kuntien valtionosuuslain eräiden säännösten soveltaminen

Voimavarojen vahvistamiseen ja valtionosuuden suorittamiseen sovelletaan lisäksi seuraavia kuntien valtionosuuslain säännöksiä:

1) 14 §:n *säännöksiä* neuvottelumenette-

Voimassa oleva laki

tä;

2) 16 §:n säännöstä valtionosuuden ja rahoitusavustuksen myöntämisestä sekä verotuloihin perustuvan valtionosuuksien tasauksen vahvistamisesta;

3) 17 §:n säännöstä maksamisesta;

4) 18 §:n säännöstä saamatta jääneen etuuden suorittamisesta;

5) 19 §:n säännöstä perusteettoman edun palauttamisesta; *sekä*

6) 20 §:n säännöstä suoritusvelvollisuuden raukeamisesta.

Ehdotus

lystä;

2) 16 §:n *säännöksiä* valtionosuuden ja rahoitusavustuksen myöntämisestä sekä verotuloihin perustuvan valtionosuuksien tasauksen vahvistamisesta;

3) 17 §:n *säännöksiä* maksamisesta;

4) 18 §:n *säännöksiä* saamatta jääneen etuuden suorittamisesta;

5) 19 §:n *säännöksiä* perusteettoman edun palauttamisesta;

6) 20 §:n *säännöksiä* suoritusvelvollisuuden raukeamisesta;

7) 22 a §:n säännöksiä valtionosuuksien määräytymisestä eräissä tapauksissa kuntajakoa muutettaessa.

45 b §

Valtion ja kuntien välisen kustannustenjaon tarkistus vuonna 2000

Sen estämättä, mitä 18 §:n 3 momentissa säädetään, vuoden 2000 kustannustenjaon tarkistus toteutetaan siten, että vuoden 2001 valtionosuuksiin sisällytetään puolet ja vuosien 2002 ja 2003 valtionosuuksiin kumpaankin neljännes kustannustenjaon tarkistuksen määrästä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin valtionosuuksien vahvistamiseksi vuodelle 2001.

3.

Laki

opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta 21 päivänä elokuuta 1998 annetun lain (635/1998) 12 §,

muutetaan 8 §:n 3 kohta, 9 §:n 2 momentin 3 kohta, 45 §:n 1 momentti, 46 §:n 3 ja 5 momentti, 57 §:n 1 momentin 3 kohta sekä 65 ja 68 §, sekä

lisätään 57 §:n 1 momenttiin uusi 3 a kohta seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Kunnan valtionosuuden peruste saadaan, kun lasketaan yhteen:

— — — — — — — — — — — — — — — — —

3) kunnan *muuna kuin oppisopimuskoulutuksena* järjestämää ammatillista peruskoulutusta saavien opiskelijoiden määrän ja kunnalle ammatillista peruskoulutusta varten opiskelijaa kohden määrätyn yksikköhinnan tulo;

— — — — — — — — — — — — — — — — —

Ehdotus

Kunnan valtionosuuden peruste saadaan, kun lasketaan yhteen:

— — — — — — — — — — — — — — — — —

3) *kunnan järjestämää ammatillista peruskoulutusta saavien opiskelijoiden määrien sekä oppisopimuskoulutuksena ja muuna ammatillisena peruskoulutuksena järjestettävää koulutusta varten opiskelijaa kohden määrättyjen yksikköhintojen tulot;*

— — — — — — — — — — — — — — — — —

8 §

Kunnan valtionosuuden peruste

— — — — — — — — — — — — — — — — —

Kunnan rahoitusosuutta laskettaessa kaikki 8 §:n 1—4 ja 6 kohdassa tarkoitetut kuntien valtionosuuden perusteet lasketaan yhteen ja näin saatuun markkamäärään lisätään:

— — — — — — — — — — — — — — — — —

3) perustamishankkeista aiheutuvien kustannusten vuoksi kymmenen prosenttia markkamääristä, jotka saadaan, kun ammatillisessa peruskoulutuksessa ja ammattikorkeakouluissa opiskelevien määrien sekä 16 §:n nojalla ammatillista peruskoulutusta ja ammattikorkeakouluja varten vahvistettujen yksikköhintojen keskimääräisten markkamäärien tuloista vähennetään 19 §:n 5 momentissa ja 20 §:n 5 momentissa tarkoitettujen valtionosuuden laskentaperusteeksi koulutuksen järjestäjille vahvistettujen vuosivuokrien perusteella lasketut valtionosuuden perusteet.

— — — — — — — — — — — — — — — — —

— — — — — — — — — — — — — — — — —

Kunnan rahoitusosuutta laskettaessa kaikki 8 §:n 1—4 ja 6 kohdassa tarkoitetut kuntien valtionosuuden perusteet lasketaan yhteen ja näin saatuun markkamäärään lisätään:

— — — — — — — — — — — — — — — — —

3) perustamishankkeista aiheutuvien kustannusten vuoksi kymmenen prosenttia markkamääristä, jotka saadaan, kun *ammattikorkeakouluissa ja muussa ammatillisessa peruskoulutuksessa kuin oppisopimuskoulutuksessa opiskelevien määrien* sekä 16 §:n mukaisesti *ammattikorkeakouluja ja ammatillista peruskoulutusta* varten vahvistettujen yksikköhintojen keskimääräisten markkamäärien tuloista vähennetään 19 §:n 5 momentissa ja 20 §:n 5 momentissa tarkoitettujen valtionosuuden laskentaperusteeksi koulutuksen järjestäjille vahvistettujen vuosivuokrien perusteella lasketut valtionosuuden perusteet.

— — — — — — — — — — — — — — — — —

9 §

Kunnan rahoitusosuus opetustoimen ja kirjaston käyttökustannuksiin

12 §

Oppisopimuskoulutuksen käyttökustannusten rahoitus

Koulutuksen järjestäjälle myönnetään ra-

12 §

Oppisopimuskoulutuksen käyttökustannusten rahoitus

(kumotaan)

Voimassa oleva laki | *Ehdotus*

hoitusta oppisopimuskoulutuksena järjestettävän ammatillisen perus- ja lisäkoulutuksen käyttökustannuksiin markkamäärä, joka saadaan, kun mainittua koulutusta saavien opiskelijoiden määrät kerrotaan erikseen peruskoulutusta ja lisäkoulutusta varten lasketuilla yksikköhinnoilla.

45 §

Rahoituksen myöntäminen ja tarkistaminen

Valtionapuviranomainen myöntää 6 ja 13—15 §:ssä tarkoitetun valtionosuuden sekä 7, 11 ja *12* §:ssä tarkoitetun rahoituksen käyttökustannuksiin hakemuksetta kunnalle tai muulle 1 §:ssä mainitun lain mukaisen toiminnan järjestäjälle siten kuin kuntien valtionosuuslain 16 §:n 2 momentissa säädetään.

— — — — — — — — — — — — — — — —

45 §

Rahoituksen myöntäminen ja tarkistaminen

Valtionapuviranomainen myöntää 6 ja 13—15 §:ssä tarkoitetun valtionosuuden sekä *7* ja *11* §:ssä tarkoitetun rahoituksen käyttökustannuksiin hakemuksetta kunnalle tai muulle 1 §:ssä mainitun lain mukaisen toiminnan järjestäjälle siten kuin kuntien valtionosuuslain 16 §:n 2 momentissa säädetään.

— — — — — — — — — — — — — — — —

46 §

Rahoituksen maksaminen käyttökustannuksiin

— — — — — — — — — — — — — — — —

Ammatillisen koulutuksen järjestäjälle maksettavaan rahoitukseen lisätään perustamishankkeista aiheutuneiden kustannusten perusteella 43 prosenttia markkamäärästä, joka saadaan kun koulutuksen järjestäjän opiskelijamäärän ja ammatilliselle koulutukselle 16 §:n nojalla vahvistetun yksikköhintojen keskimääräisen markkamäärän tulosta jaettuna kymmenellä vähennetään koulutuksen järjestäjälle 19 §:n 5 momentin nojalla valtionosuuden laskentaperusteeksi vahvistettujen vuosivuokrien perusteella lasketut valtionosuuden perusteet. Ammattikorkeakoulun ylläpitäjälle maksettavaan rahoitukseen lisättävä markkamäärä lasketaan vastaavasti ammattikorkeakoulun opiskelijamäärän, ammattikorkeakouluille 16 §:n nojalla vahvistetun yksikköhintojen keskimääräisen markkamäärän ja ammattikorkeakoululle 20 §:n 5 momentin nojalla valtionosuuden laskentaperusteeksi vahvistetun vuosivuokran perusteella.

— — — — — — — — — — — — — — — —

Ammatillisen koulutuksen järjestäjälle maksettavaan rahoitukseen lisätään perustamishankkeista aiheutuneiden kustannusten perusteella 43 prosenttia markkamäärästä, joka saadaan, kun koulutuksen järjestäjän opiskelijamäärän ja ammatilliselle koulutukselle 16 §:n mukaisesti vahvistetun yksikköhintojen keskimääräisen markkamäärän tulosta jaettuna kymmenellä vähennetään koulutuksen järjestäjälle 19 §:n 5 momentin nojalla valtionosuuden laskentaperusteeksi vahvistettujen vuosivuokrien perusteella lasketut valtionosuuden perusteet. *Oppisopimuskoulutuksena järjestettävän ammatillisen koulutuksen opiskelijamääriä ei kuitenkaan tällöin oteta huomioon.* Ammattikorkeakoulun ylläpitäjälle maksettavaan rahoitukseen lisättävä markkamäärä lasketaan vastaavasti ammattikorkeakoulun opiskelijamäärän, ammattikorkeakouluille 16 §:n mukaisesti vahvistetun yksikköhintojen keskimääräisen markkamäärän ja ammattikorkeakoululle 20 §:n 5 momentin nojalla

Voimassa oleva laki

Jos kunnan 8 §:ssä säädetty valtionosuuden peruste, johon on lisätty 3 momentissa tarkoitettu perustamishankkeista aiheutuneiden kustannusten perusteella laskettu markkamäärä, kunnalle *12*—15 *§:n* nojalla myönnettävä valtionosuus ja kunnalle 4 momentin nojalla maksettavat markkamäärät, on pienempi kuin 9 ja 10 §:n mukaan lasketut markkamäärät, kunnan tulee maksaa erotus valtiolle kahdessa erässä, ensimmäinen erä varainhoitovuoden heinäkuun ja toinen erä varainhoitovuotta seuraavan vuoden helmikuun loppuun mennessä.

Ehdotus

valtionosuuden laskentaperusteeksi vahvistetun vuosivuokran perusteella.

Jos kunnan 8 §:ssä säädetty valtionosuuden peruste, johon on lisätty 3 momentissa tarkoitettu perustamishankkeista aiheutuneiden kustannusten perusteella laskettu markkamäärä, kunnalle *11 §:n 2 ja 3 momentin mukaan myönnettävä rahoitus,* kunnalle *13*—15 §:n mukaan myönnettävä valtionosuus ja kunnalle 4 momentin mukaan maksettavat markkamäärät, on pienempi kuin 9 ja 10 §:n mukaan lasketut markkamäärät, kunnan tulee maksaa erotus valtiolle kahdessa erässä, ensimmäinen erä varainhoitovuoden heinäkuun ja toinen erä varainhoitovuotta seuraavan vuoden helmikuun loppuun mennessä.

57 §

Kuntien valtionosuuslain eräiden säännösten soveltaminen

Tässä laissa tarkoitettuun rahoitukseen sovelletaan lisäksi seuraavia kuntien valtionosuuslain säännöksiä:

3) 20 §:n säännöksiä suoritusvelvollisuuden raukeamisesta; *sekä*

Tässä laissa tarkoitettuun rahoitukseen sovelletaan lisäksi seuraavia kuntien valtionosuuslain säännöksiä:

3) 20 §:n säännöksiä suoritusvelvollisuuden raukeamisesta;

3 a) 22 a §:n säännöksiä valtionosuuksien määräytymisestä kuntajakoa eräissä tapauksissa muutettaessa; sekä

65 §

Yksikköhintojen keskimääräiset markkamäärät ja yksikköhinnat vuonna 1999

Tämän lain 16 §:ssä tarkoitetut yksikköhintojen keskimääräiset markkamäärät sekä 17—20 §:ssä, 21 §:n 2 momentissa ja 24 §:ssä tarkoitetut yksikköhinnat vuodelle 1999 lasketaan vuonna 1997 toteutuneiden kokonaiskustannusten perusteella siten, että vuodelle 1999 määrättävien yksikköhintojen perusteella vuoden 1997 oppilas-, opiskelija-, opetustunti- ja asukasmäärillä laskettavat valtionosuuden perusteet yhteenlaskettuina vastaavat opetus- ja kulttuuritoimen

65 §

Yksikköhintojen keskimääräiset markkamäärät ja yksikköhinnat ***vuosina 2001 ja 2002***

Tämän lain 16 §:ssä tarkoitetut yksikköhintojen keskimääräiset markkamäärät sekä 17—20 §:ssä, 21 §:n 2 momentissa ja 24 §:ssä tarkoitetut yksikköhinnat *vuosille 2001 ja 2002 lasketaan siten kuin tässä pykälässä säädetään.*

Voimassa oleva laki

rahoituksesta annetun lain (705/1992) mukaisesti vuodelle 1998 mainituissa pykälissä tarkoitettuja toimintoja varten laskettuja ja kustannustason muutoksella tarkistettuja yhteenlaskettuja valtionosuuden laskennallisia perusteita.

Sen estämättä, mitä 17—*19* §:ssä säädetään, laskettaessa perusopetuksen, lukion ja ammatillisen koulutuksen yksikköhintoja vuodelle 1999 vuoden 1997 kokonaiskustannuksiin sekä mainitun vuoden oppilas- ja opiskelijamääriin ei lueta harjoittelukouluissa, koulukodeissa, kansanopistoissa ja kansalaisopistoissa järjestetystä perusopetuksesta, lukiokoulutuksesta ja ammatillisesta peruskoulutuksesta aiheutuneita kustannuksia eikä mainittuun koulutukseen osallistuneita oppilaita ja opiskelijoita. Aikuislukioissa ja lukioiden aikuislinjoilla järjestetyn perusopetuksen kustannukset ja mainittua opetusta saaneet opiskelijat luetaan lukion kustannuksiin ja opiskelijamääriin.

68 §

*Museoiden **ja orkestereiden** yksikköhinnat vuonna **1999***

Museoiden ja orkestereiden yksikköhinnoiksi vuonna 1999 vahvistetaan museoille ja orkestereille vuodeksi 1998 vahvistetut yksikköhinnat tarkistettuina vuoden 1999 arvioituun kustannustasoon.

Ehdotus

Yksikköhintojen keskimääräiset markkamäärät ja yksikköhinnat vuodelle 2001 lasketaan vuonna 1999 toteutuneiden kokonaiskustannusten perusteella siten, että vuodelle 2001 määrättävien yksikköhintojen ja vuoden 1999 oppilas-, opiskelija-, opetustunti- ja asukasmäärien perusteella laskettavat valtionosuuden perusteet yhteenlaskettuina vastaavat opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain (635/1998) mukaisesti samoilla oppilas-, opiskelija-, opetustunti- ja asukasmäärillä vuodelle 2000 edellä 1 momentissa mainituissa lainkohdissa tarkoitettuja toimintoja varten laskettuja ja kustannustason muutoksella tarkistettuja yhteenlaskettuja valtionosuuden laskennallisia perusteita korotettuna viidellä prosentilla.

Vuoden 2002 yksikköhintoja laskettaessa vuodelle 2001 vahvistettuja kustannustason muutoksella tarkistettuja yksikköhintojen keskimääräisiä markkamääriä korotetaan kolmella prosentilla.

Sen estämättä, mitä 17 ja 18 §:ssä säädetään, perusopetuksen ja lukion yksikköhintoja vuodelle 2001 laskettaessa vuoden 1999 kokonaiskustannuksiin sekä vuoden 1999 oppilas- ja opiskelijamääriin ei lueta yliopistojen harjoittelukouluissa järjestetystä perusopetuksesta ja lukiokoulutuksesta aiheutuneita kustannuksia eikä koulutukseen osallistuneita oppilaita ja opiskelijoita.

68 §

*Museon yksikköhinta vuonna **2001***

Museon käyttökustannuksiin myönnettävän valtionosuuden perusteena käytettävä yksikköhinta laskennallista henkilötyövuotta kohden on 200 200 markkaa vuonna 2001.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Voimassa oleva laki

Ehdotus

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

4.

Laki

vapaasta sivistystyöstä annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan vapaasta sivistystyöstä 21 päivänä elokuuta 1998 annetun lain (632/1998) 11 §:n 1 ja 9 momentti sekä 12 ja 30 § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

11 §

Yksikköhinta

Asianomainen ministeriö määrää opiskelijaviikkojen, opiskelijavuorokausien, opiskelijapäivien, opetustuntien ja opintokerhotuntien yksikköhinnat seuraavaa vuotta varten.

— — — — — — — — — — — — — — —

Muina kuin 2—5 momentissa tarkoitettuina vuosina yksikköhinnaksi määrätään edelliselle vuodelle määrätty yksikköhinta *tarkistettuna kuluvan ja seuraavan vuoden arvioidulla kustannustason sekä toiminnan laadun ja laajuuden muutoksella. Toiminnan laadun ja laajuuden muutokset otetaan huomioon siltä osin kuin ne aiheutuvat laista, asetuksesta, valtion viranomaisen määräyksestä tai valtion talousarviosta.*

— — — — — — — — — — — — — — —

12 §

Yksikköhinnan tarkistaminen

Milloin kustannustaso on olennaisesti muuttunut siitä tasosta, jonka perusteella käyttökustannusten yksikköhinta on määrät-

Ehdotus

11 §

Yksikköhinta

Asianomainen ministeriö määrää opiskelijaviikkojen, opiskelijavuorokausien, opiskelijapäivien, opetustuntien ja opintokerhotuntien yksikköhinnat seuraavaa vuotta varten. *Yksikköhinnat määrätään varainhoitovuodelle arvioidun kustannustason mukaisiksi.*

— — — — — — — — — — — — — — —

Muina kuin 2—5 momentissa tarkoitettuina vuosina yksikköhinnaksi määrätään edelliselle vuodelle määrätty yksikköhinta.

— — — — — — — — — — — — — — —

12 §

Kustannustason sekä toiminnan laajuuden ja laadun muutos

Kustannustason sekä toiminnan laajuuden ja laadun muutos otetaan yksikköhintoja laskettaessa huomioon noudattaen soveltu-

Voimassa oleva laki

ty, asianomainen ministeriö voi ottaa sen huomioon määrättäessä seuraavan vuoden yksikköhintaa.

30 §

Yksikköhinnat vuonna 1999

Sen estämättä, mitä 11 §:ssä säädetään, määrätään kansanopistojen, liikunnan koulutuskeskusten ja opintokeskusten yksikköhinnoiksi vuonna 1999 vuodelle 1998 määrätyt yksikköhinnat. Yksikköhintoja tarkistetaan kuitenkin arvioidulla kustannustason muutoksella. Kansalaisopistojen yksikköhintojen määräämisestä vuodelle 1999 on soveltuvin osin voimassa, mitä opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain 65 §:ssä säädetään.

Ehdotus

vin osin, mitä kuntien valtionosuuslain (1147/1996) 3 §:n 1 ja 2 kohdassa sekä 4 §:ssä säädetään.

Jos kustannustaso on olennaisesti muuttunut siitä tasosta, jonka perusteella käyttökustannusten yksikköhinta on määrätty, asianomainen ministeriö voi ottaa sen huomioon määrättäessä seuraavan vuoden yksikköhintaa.

30 §

Kansalaisopistojen ja liikunnan koulutuskeskusten yksikköhinnat vuosina 2001 ja 2002

Kansalaisopistojen yksikköhintojen määräämisestä *vuosille 2001 ja 2002* on soveltuvin osin voimassa, mitä opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain (635/1998) 65 §:ssä säädetään.

Valtakunnallisten liikunnan koulutuskeskusten yksikköhinnat vuodeksi 2001 lasketaan siten, että vuodelle 2000 määrättyä ja kustannustason muutoksella tarkistettua yksikköhintaa korotetaan viidellä prosentilla. Vuodeksi 2002 yksikköhinnat lasketaan siten, että vuodelle 2001 määrättyä ja kustannustason muutoksella tarkistettua yksikköhintaa korotetaan kolmella prosentilla.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.